

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 21. lipnja 2022.
(OR. en)

10498/22

Međuinstitucijski predmet:
2022/0198(NLE)

ACP 82
FIN 688
PTOM 11

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	21. lipnja 2022.
Za:	Glavno tajništvo Vijeća
Br. dok. Kom.:	COM(2022) 306 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o dodjeli sredstava koja su opozvana iz projekata u okviru 10. i 11. Europskog razvojnog fonda u svrhu financiranja mjera za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama (AKP) zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2022) 306 final.

Priloženo: COM(2022) 306 final

Bruxelles, 20.6.2022.
COM(2022) 306 final

2022/0198 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o dodjeli sredstava koja su opozvana iz projekata u okviru 10. i 11. Europskog razvojnog fonda u svrhu financiranja mjera za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama (AKP) zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Opskrba hranom u svijetu sve je nesigurnija, što najteže pogađa najmanje razvijene zemlje i zemlje s niskim prihodima u kojima vlada nestašica hrane.

I prije pogoršanja situacije zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu opskrba hranom je za gotovo 193 milijuna ljudi (gotovo 40 milijuna više nego prethodne godine) u 53 zemlje/područja već bila izrazito nesigurna i bila im je potrebna hitna pomoć. Ruska ratna agresija na Ukrajinu dovela je do drastičnog smanjenja ponude žitarica na svjetskim tržištima jer su crnomorske rute blokirane i ciljano su napadani silosi za žitarice. Globalne cijene hrane brzo rastu i na najvišoj su razini u posljednjih trideset godina. Povećanje cijena energije dovodi do povećanja cijena poljoprivrednih inputa (posebno gnojiva), prijevoza i, u konačnici, hrane. Ta povećanja cijena pogoršavaju makroekonomske izgled u kontekstu u kojem je fiskalni prostor već smanjen zbog pandemije bolesti COVID-19. Zbog toga bi se još više zemalja moglo suočiti sa zaduženošću i/ili s krizama platne bilance. Sukobi i suše dodatno pogoršavaju stanje u osjetljivim regijama. Najranjivije su zemlje koje su najmanje razvijene i one s niskim prihodima. Kao što su pokazali nemiri proteklih desetljeća, nestabilnost i sukobe često izaziva upravo nagli skok cijena hrane.

U svojim zaključcima od 24. i 25. ožujka¹ Europsko vijeće naglasilo je političku hitnost pružanja potpore najpogođenijim zemljama i pozvalo Komisiju da prednost da radu na globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i njezinoj cjenovnoj pristupačnosti, osobito podupiranjem sigurnosti opskrbe hranom i poljoprivrede u Ukrajini i najranjivijim i najizloženijim trećim zemljama. Zatim je u svojim zaključcima od 30. i 31. svibnja 2022.² pozvalo Komisiju da istraži mogućnost mobiliziranja pričuva iz Europskog razvojnog fonda kako bi se pružila potpora najpogođenijim partnerskim zemljama. Sredstva u okviru geografskog stupa Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (NDICI – Globalna Europa)³ u cijelosti su programirana, a oko 3 milijarde EUR već je usmjereno na programe u području poljoprivrede, prehrane, vode i sanitarnih uvjeta. Uz to je 2022. otprilike 520 milijuna EUR prvotno dodijeljeno afričkim, karipskim i pacifičkim (AKP) zemljama iz proračuna za humanitarnu pomoć, od čega je znatan dio namijenjen rješavanju problema nesigurnosti opskrbe hranom i s tim povezanih potreba. Međutim, s obzirom na postojeće potrebe i moguće posljedice trebalo bi mobilizirati dodatna financijska sredstva za potporu partnerskim zemljama. Raspoloživa sredstva u okviru proračuna EU-a vrlo su ograničena (sva će se sredstva iz rezerve za nove izazove i prioritete instrumenta NDICI – Globalna Europa 2022. iskoristiti za druge hitne prioritete, a prvotni proračun za humanitarnu pomoć za 2022. izdvojen za sigurnost opskrbe hranom i s tim povezane potrebe u zemljama AKP-a prije početka ruske ratne agresije na Ukrajinu gotovo je potpuno iskorišten) te bi, s obzirom na učinak u raznim partnerskim zemljama AKP-a, mobilizacija opozvanih sredstava iz 10. i 11. Europskog razvojnog fonda (ERF) mogla EU-u i državama članicama omogućiti da pojačaju svoju potporu i pristupom Tima Europa pridonesu sigurnosti opskrbe hranom koja je dodatno ugrožena ruskom ratnom agresijom na Ukrajinu.

Cilj je ovog Prijedloga odluke Vijeća dobiti odobrenje Vijeća za upotrebu opozvanih sredstava iz 10. i 11. ERF-a za financiranje mjera za izlazak iz prehrambene krize i ublažavanje gospodarskog šoka u zemljama AKP-a zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu u

¹ Zaključci Europskog vijeća od 23. i 24. ožujka 2022. (EUCO 1/22).

² Zaključci Europskog vijeća od 30. i 31. svibnja 2022. (EUCO 21/22).

³ SL L 209, 14.6.2021., str. 1.–78.

iznosu do 600 000 000 EUR, od čega 488 000 000 EUR iz 10. ERF-a i 112 000 000 EUR iz 11. ERF-a.

Od tih će se sredstava do 582 000 000 EUR iskoristiti za financiranje mjera, a do 18 000 000 EUR za pokrivanje rashoda Komisije za potporu.

Ta će se sredstva iskoristiti za najpogodnije partnerske zemlje, pri čemu će se posebna pozornost posvetiti najugroženijim i najizloženim zemljama, posebno kako bi se osiguralo sljedeće:

- makroekonomska potpora (100 milijuna EUR);
- potpora proizvodnji hrane i otpornosti prehrambenih sustava (350 milijuna EUR);
- humanitarna pomoć (150 milijuna EUR).

Kad je riječ o potpori proizvodnji hrane i otpornosti prehrambenih sustava, EU će podupirati ulaganja u lokalne proizvodne kapacitete u okviru održivih vodenih i poljoprivredno-prehrambenih sustava koji se temelje na agroekološkim pristupima, uključujući diversifikaciju poljoprivrednih vrijednosnih lanaca i proizvodnje hrane. Sljedeći kriteriji mogli bi se primijeniti za usmjeravanje pomoći na odabrane zemlje:

- (sve veća) nesigurnost opskrbe hranom i pothranjenost u partnerskim zemljama;
- izloženost partnerskih zemalja posljedicama ruske agresije na Ukrajinu, posebno s obzirom na udio uvoza hrane u njihovu BDP-u;
- makroekonomske slabosti partnerskih zemalja, koje se mogu utvrditi na temelju njihova udjela duga u BDP-u, međunarodnih rezervi/mjeseći pokrivenosti uvozom i analize održivosti duga;
- potencijalni učinak financiranja sredstvima Unije u partnerskim zemljama ili regijama, koji se posebno procjenjuje na temelju opsega povećanja relevantnih intervencija za povećanje proizvodnje i otpornosti.

Mjerama koje se financiraju u okviru ovog Prijedloga poduprijet će se odgovor EU-a u cilju postizanja globalne sigurnosti opskrbe hranom, koji je razvijen na zahtjev Europskog vijeća⁴. Odgovor uključuje hitne i srednjoročne mjere kako bi se partnerima u cijelom svijetu pokazalo da EU pruža integriranu, sveobuhvatnu i brzu potporu za ublažavanje posljedica rata. Odgovor EU-a u cilju postizanja globalne sigurnosti opskrbe hranom uključuje različita područja djelovanja, kako je predviđeno u okviru FARM-a i Globalnog saveza skupine G7, i pruža potrebnu potporu UN-ovoj Skupini za odgovor na globalne krize.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

EU se zalaže za postizanje 2. cilja održivog razvoja („iskorjenjivanje gladi”) te surađuje s partnerima na zajedničkom povećanju potpore za iskorjenjivanje gladi, postizanje sigurnosti opskrbe hranom i poboljšane prehrane te promicanje održive poljoprivrede. To je ponovno potvrđeno i u Europskom konsenzusu o razvoju⁵. U kontekstu klimatskih promjena poljoprivredni i ruralni razvoj iznimno su važni za smanjenje siromaštva, povećanje sigurnosti opskrbe hranom i prehrane, poticanje gospodarskog rasta i zaštitu okoliša. Imaju važnu ulogu

⁴ Zaključci Europskog vijeća od 23. i 24. ožujka 2022. (EUCO 1/22).

⁵ Novi europski konsenzus o razvoju „Naš svijet, naše dostojanstvo, naša budućnost” – Zajednička izjava Vijeća i predstavnika vlada država članica koji su se sastali u okviru Vijeća, Europskog parlamenta i Komisije, 2017. (SL C 210, 30.6.2017.).

i u promicanju rodne ravnopravnosti i jačanju položaja žena i djevojčica. Pristup EU-a za postizanje 2. cilja održivog razvoja usmjeren je na: jačanje otpornosti zemalja koje su najpodložnije prehranbenim krizama, borbu protiv pothranjenosti i osiguravanje zdrave prehrane i dobiti za sadašnje i buduće generacije, poticanje odgovornih ulaganja i podupiranje inovacija u poljoprivredi i prehranbenim sustavima.

Napredak u postizanju 2. cilja održivog razvoja znači međusektorski napredak u postizanju nekoliko drugih ciljeva održivog razvoja. Usvajanjem pristupa povezivanja života na kopnu (15. cilj održivog razvoja), vode (6. cilj) i održive energije (7. cilj) s hranom, postizanja sinergija u upravljanju prirodnim resursima, poljoprivredi i klimatskim promjenama (13. cilj) ili povezivanja „humanitarne pomoći”, „razvoja” i „sukoba/mira” jačaju se takvi holistički pristupi.

Odgovor EU-a na trenutačnu krizu opskrbe hranom temeljit će se na europskom zelenom planu⁶ i strategiji „od polja do stola”⁷ te na pristupu povezivanja humanitarne pomoći, razvoja i mira. Potpora će se pružiti zemljama koje se suočavaju s velikom nesigurnošću opskrbe hranom, koje su pogođene posljedicama ruske ratne agresije na Ukrajinu i koje su u teškom makroekonomskom položaju s malom ili nikakvom zaštitom od kriza.

Ta će se sredstva koristiti u skladu s pravilima i postupcima koji se primjenjuju na 11. ERF. Posebno će služiti tome da se ojačaju postojeće ili nove mjere za rješavanje pitanja sigurnosti opskrbe hranom u zemljama AKP-a. Opozvana sredstva iz mjera financiranih na temelju ove Odluke ostat će sredstva prvotnog ERF-a.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Mjere koje se financiraju iz tih sredstava primjenjivat će se potpuno dosljedno i komplementarno s drugim mjerama u području sigurnosti opskrbe hranom, posebno s mjerama humanitarne pomoći te tekućim mjerama 11. ERF-a i mjerama koje se financiraju u okviru instrumenta NDICI – Globalna Europa. Komponenta koja se odnosi na proizvodnju hrane i otpornost prehranbenih sustava provodit će se posebno na temelju postojećih mjera.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Članak 1. stavci 4. i 5. Unutarnjeg sporazuma o 11. ERF-u⁸.

ERF se uspostavlja Unutarnjim sporazumom o 11. ERF-u i predviđa mogućnost korištenja opozvanih sredstava ako se Vijeće s time složi⁹.

⁶ Komunikacija Europske komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Europski zeleni plan” od 11. prosinca 2019., COM(2019) 640 final.

⁷ Komunikacija Europske komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Strategija „od polja do stola” za pravedan, zdrav i ekološki prihvatljiv prehranbeni sustav” od 20. svibnja 2020., COM(2020) 381 final.

⁸ Unutarnji sporazum između predstavnika vlada država članica Europske unije koji su se sastali u okviru Vijeća, o financiranju pomoći Europske unije na temelju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020., u skladu sa Sporazumom o partnerstvu AKP-EU, i o dodjeli financijske pomoći za prekomorske zemlje i područja na koje se primjenjuje dio četvrti Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL L 210, 6.8.2013., str. 1.).

⁹ Članak 1. stavci 4. i 5. Unutarnjeg sporazuma o 11. ERF-u i članak 55. Uredbe Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond.

- **Odabir instrumenta**

ERF je bio glavni izvor financiranja za zemlje AKP-a do kraja 2020., a niz tekućih mjera u području sigurnosti opskrbe hranom financiran je sredstvima ERF-a.

U okviru višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. suradnja sa zemljama AKP-a financira se iz proračuna EU-a preko instrumenta NDICI – Globalna Europa.

S obzirom na broj hitnih geopolitičkih potreba u kontekstu ograničenog manevarskog prostora za mobilizaciju dodatnih sredstava unutar proračuna EU-a, korištenje opozvanih sredstava iz 10. i 11. ERF-a uz primjenu pravila i postupaka ERF-a smatra se najučinkovitijim načinom za jačanje odgovora Unije na prehrambenu krizu.

Vijeće odlučuje o prijedlogu Komisije u skladu s člankom 1. stavcima 4. i 5. Unutarnjeg sporazuma o 11. ERF-u.

3. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema utjecaja na proračun EU-a. ERF nije dio proračuna EU-a.

4. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja oni su koji se primjenjuju na 11. ERF i koji su utvrđeni u relevantnim provedbenim aktima.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

U članku 1. stavku 1. Prijedloga predviđa se da se opozvana sredstva u iznosu od najviše 600 000 000 EUR iz projekata u okviru 10. i 11. ERF-a dodjeljuju za financiranje mjera za suočavanje s krizom sigurnosti opskrbe hranom.

U članku 1. stavku 2. predviđa se da će se Komisiji dodijeliti najviše 18 000 000 EUR od iznosa iz stavka 1. za rashode za potporu radi pokrivanja troškova predviđenih člankom 6. Unutarnjeg sporazuma o 11. ERF-u. Za obračun je korišten omjer (3 %) koji je ispod predviđenog omjera za upravljanje sredstvima iz 11. ERF-a u članku 1. stavku 2. točki (a) Unutarnjeg sporazuma o 11. ERF-u (3,45 %).

U članku 1. stavku 3. predviđa se primjena pravila 11. ERF-a kako su utvrđena u Provedbenoj i financijskoj uredbi¹⁰.

U članku 2. predviđa se datum stupanja na snagu odluke.

¹⁰ Uredba Vijeća (EU) 2015/322 od 2. ožujka 2015. o provedbi 11. europskog razvojnog fonda (SL L 58, 3.3.2015., str. 1.–16.) i Uredba Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond (SL L 307, 3.12.2018., str. 1.–21.).

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o dodjeli sredstava koja su opozvana iz projekata u okviru 10. i 11. Europskog razvojnog fonda u svrhu financiranja mjera za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama (AKP) zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Unutarnji sporazum između predstavnika vlada država članica Europske unije koji su se sastali u okviru Vijeća, o financiranju pomoći Europske unije na temelju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje od 2014. do 2020., u skladu sa Sporazumom o partnerstvu AKP-EU, i o dodjeli financijske pomoći za prekomorske zemlje i područja na koje se primjenjuje dio četvrti Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁽¹¹⁾ (Unutarnji sporazum), a posebno njegov članak 1. stavke 4. i 5.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

1. Zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu opskrba hranom u svijetu sve je nesigurnija, što najteže pogađa najmanje razvijene zemlje i zemlje s niskim prihodima u kojima vlada nestašica hrane.
2. U okviru geografskog stupa Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa¹² već su programirane 3 milijarde EUR. Od tog je iznosa 2,3 milijarde EUR izdvojeno za financiranje mjera u području poljoprivrede, prehrane, vode i sanitarnih uvjeta u zemljama AKP-a u razdoblju od 2021. do 2024. S obzirom na opseg potreba i očekivane posljedice trebalo bi mobilizirati dodatna sredstva za najpogođenije partnerske zemlje.
3. Unija je blizu potpunog izvršenja početnog proračuna za humanitarnu pomoć za sigurnost opskrbe hranom i s tim povezane potrebe u zemljama AKP-a koji je utvrđen prije početka ruske ratne agresije na Ukrajinu. S obzirom na iznimno teško stanje sigurnosti opskrbe hranom u zemljama AKP-a ta sredstva treba dopuniti odgovarajućim sredstvima kako bi se odgovorilo na daljnje pogoršanje humanitarnih potreba i osigurao kontinuitet suradnje od krize do stabilnih uvjeta za razvoj.
4. U svojim zaljučcima 24. i 25. ožujka 2022. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da prednost da radu na globalnoj sigurnosti opskrbe hranom i njezinoj cjenovnoj pristupačnosti, osobito podupiranjem sigurnosti opskrbe hranom i poljoprivrede u Ukrajini i najranjivijim i najizloženijim trećim zemljama.

¹¹ SL L 210, 6.8.2013., str. 1.

¹² SL L 209, 14.6.2021., str. 1.–78.

5. U svojim zaključcima od 30. i 31. svibnja 2022. Europsko vijeće pozvalo je Komisiju da istraži mogućnost mobiliziranja pričuva iz Europskog razvojnog fonda kako bi se pružila potpora najpogođenijim partnerskim zemljama.
6. S obzirom na znatan učinak u raznim partnerskim zemljama AKP-a mobilizacija opozvanih sredstava iz 10. i 11. Europskog razvojnog fonda trebala bi omogućiti EU-u i državama članicama da pojačaju svoj odgovor na krizu.
7. Tim bi se sredstvima trebale financirati mjere za potporu proizvodnji hrane i otpornosti prehrambenih sustava te za pružanje humanitarne pomoći i makroekonomske potpore, uključujući rashode za potporu iz članka 6. Unutarnjeg sporazuma.
8. U skladu s člankom 153. Sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju (¹³), udio koji Ujedinjena Kraljevina ima u tim sredstvima neće se ponovno upotrijebiti.
9. Ta bi se sredstva trebala upotrebljavati u skladu s pravilima i postupcima koji se primjenjuju na 11. ERF, kako je utvrđeno u Uredbi Vijeća (EU) 2015/322 od 2. ožujka 2015. o provedbi 11. europskog razvojnog fonda i Uredbi Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. europski razvojni fond,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Iznos do najviše 600 000 000 EUR iz sredstava koja su opozvana iz projekata u okviru 10. i 11. Europskog razvojnog fonda dodjeljuje se u svrhu financiranja mjera za svladavanje krize sigurnosti opskrbe hranom i gospodarskog šoka u afričkim, karipskim i pacifičkim zemljama (AKP) zbog ruske ratne agresije na Ukrajinu.

Od tog iznosa najviše 18 000 000 EUR dodjeljuje se Komisiji za rashode za potporu.

Ta se sredstva upotrebljavaju za financijske obveze u skladu s pravilima i postupcima koji se primjenjuju na 11. Europski razvojni fond, kako je utvrđeno u Uredbi Vijeća (EU) 2015/322 od 2. ožujka 2015. o provedbi 11. Europskog razvojnog fonda i Uredbi Vijeća (EU) 2018/1877 od 26. studenoga 2018. o financijskoj uredbi koja se primjenjuje na 11. Europski razvojni fond.

Članak 2.

Ova Odluka stupa na snagu sljedećeg dana od dana donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*

¹³ SL L 29, 31.1.2020., str. 7.